

Stichting Geschiedenis Fysiotherapie
Fysiotherapie in perspectief, 50 jaar verleden - heden.

Ultra Korte Golf (UKG)

Tekst: Huub Vossen PT, MMT, Dr. Anton de Wijer.

Een van de meest bekende begrippen uit de fysische therapie is de UKG. De naam Ultra Korte Golf ontleent zijn 'bekendheid' vooral door de breedschalige toepassing van een applicatie in de jaren '70 en '80 van de vorige eeuw. Graag blikken we met u terug op de opkomst en ondergang van deze behandeling.

Introductie UKG in de geneeskunde

In het Tijdschrift voor Geneeskunde (NTvG) werd in 1937 al melding gedaan van behandeling met UKG¹. Er bleek een discussie gaande door voor- en tegenstanders van de UKG. Medici maakten enerzijds melding over de veel belovende werking van de UKG en anderzijds was er kritiek op het gebrek aan evidentie over de effectiviteit van deze behandeling¹.

De successen die werden gemeld berustten op expert opinion indertijd zoals: "In 4 jaar heb ik honderden patiënten behandeld waar slecht één geval zich voor deed zonder genezing", zo meldde een arts¹.

Vele aandoeningen van het bewegingsapparaat zoals reuma, gewrichtsklachten maar ook vele andere indicaties (huidaandoeningen, infecties, en hyperthermie bij de behandeling van kanker) werden genoemd als zeer geschikt voor UKG-behandeling¹. De tegenargumenten in het NTvG in 1937 waren vooral vragen omtrent de onderzoeksresultaten van vooraanstaande korte golf onderzoekers.

De kritische opmerking luidde waarom die niet benoemd werden. Veel medici en vakgenoten prezen voornamelijk de dagelijks geconstateerde resultaten, zo bleek toen al¹.

Beloop van de UKG in de fysiotherapie

De UKG was een van de applicaties uit het brede veld van de fysische techniek zoals ultra geluid, 69-cm golf, micro golf en elektrotherapie. In 1957 verschijnt een uitgebreide "Handleiding der fysische therapie voor fysiotecnische hulpmiddelen" voornamelijk door artsen geschreven maar uitgebracht door 'Het Nederlands Genootschap voor Heilgymnastiek, Massage en Physiotecniek'². Hier spelen de voorlopers van het latere vak fysiotherapie een rol in deze ontwikkeling. Je mocht in de jaren '60 namelijk alleen de titel fysiotherapeut voeren als je examen had gedaan in heilgymnastiek, massage en aanvullend, fysiotecniek.

In de context van deze tijd, waar de artsen de behandeling voorschreven en de UKG (fysiotecniek) als eis inbouwde, is het heel begrijpelijk dat behandelingen met UKG status kreeg. De zorgverzekeraar deed er nog een schepje boven op om deze applicatie extra te vergoeden. De verhalen deden dan ook de ronde dat je praktijken had waar 6 of meer UKG-kamertjes waren, alwaar patiënten na de behandeling bij het afgaan van een belletje zelf mochten vertrekken. De behandeling met UKG was een hype. Je

was hip als je UKG kreeg, zou je bijna zeggen.

UKG apparaat (SIEMENS Ultratherm 608)

Af de afbeelding een voorbeeld van een UKG uit je jaren 70 met automatische afstemming. Let op het “magische oog” rechtsboven dat bij de juiste afstemming fel opgloeit, terwijl de kleine lampjes ter weerszijden knipperen.

Het heeft lang geduurd voordat we resultaten van de Hoogfrequente Elektrotherapie (zoals de UKG) gingen opnemen in richtlijnen. Helaas liep de

overheid en de zorgverzekeraars voorop om de fysiotherapie tot een andere koers te dwingen door de behandeling met UKG en fysioteknik te ontmoedigen en niet meer apart te vergoeden. Op 1 april 1981 werd de vergoeding van UKG gestopt.

Heden en toepassing UKG

Nu staat in de fysiotherapierichtlijnen exact beschreven wat de meerwaarde is van de UKG bij aandoeningen. Bijvoorbeeld bij de richtlijn enkelletsel, waar geen meerwaarde wordt toegekend aan UKG³. Zie de [KNGF-richtlijn](#):

We mogen trots zijn dat het vakgebied fysiotherapie is overgegaan tot richtlijnen waar objectieve aanbevelingen staan over de werkzaamheid van de behandeling met UKG.

De UKG is nog steeds op de markt en er zijn zeker goede ervaringen van patiënten en fysiotherapeuten zoals we ook al zagen in 1937 maar we hebben nu richtlijnen waar we op kunnen koersen en afwegen wanneer er sprake is van een aantoonbare meerwaarde. Laten we ons eraan houden en vooral waken voor hypes in het vakgebied van de fysiotherapie voordat de overheid/zorgverzekeraar ons de les leest zoals in 1981.

Referenties

1. NTvG. Ingezonden. Ultra korte golf behandeling. Een waarschuwend woord. 1937;p.1588.
2. Kuipers RkW, Mazee WM, Mol W. Handleiding der fysische therapie voor fysioteknische hulpmiddelen. 1957
3. UKG-KNGF-richtlijn enkelletsel. Meerwaarde UKG. B (Barker et al., 1985) Micklovitz et al., 1988; Pasila et al., 1987; Pennington et al., 1993 en Wilson, 1972).